

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2019

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

OCHRANA PRED NÁSLEDKAMI POVODNÍ

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Znižujú sa negatívne dopady povodní na život a zdravie ľudí, ich majetok a životné prostredie?

V období rokov 2005 – 2019 boli celkové výdavky a škody vyčíslené na hodnotu 838,98 mil. eur, pričom najnižšie škody boli spôsobené v roku 2007 a najhoršie povodne boli zaznamenané v roku 2010. Od roku 2016 celkové výdavky a škody spôsobené povodňami zaznamenávajú pokles, čo môže súvisieť aj s realizáciou preventívnych protipovodňových opatrení. Preventívnymi protipovodňovými opatreniami realizovanými správcom vodohospodárskych významných tokov bola v roku 2019 zabezpečená ochrana 117 obyvateľov a eliminované boli

potenciálne povodňové škody v hodnote 14 946 tis. eur. V rokoch 2005 – 2019 bolo povodňami postihnutých viac ako 83 000 obyvateľov a usmrtených bolo 6 osôb (1 osoba v roku 2006, 2 v roku 2017 a 3 v roku 2019).

Zvyšuje sa podiel využívania „zelených“ opatrení v rámci ochrany pred povodňami?

Je možné predpokladať, že podiel využívania „zelených“ opatrení v rámci ochrany pred povodňami sa od roku 2010, kedy vstúpil do platnosti prvý Vodný plán Slovenska, mierne zvyšuje a bude sa zvyšovať aj naďalej. Podpora využívania „zelených“ opatrení je deklarovaná aj Vodným plánom Slovenska – aktualizácia 2015, plánmi manažmentu povodňových rizík v čiastkových povodiach SR, ako aj Envirostratégiou 2030 a finančnými nástrojmi naviazanými na tieto strategické dokumenty.

POVODŇOVÁ SITUÁCIA A JEJ NÁSLEDKY

V roku 2019 bolo zaznamenaných **89 dní** s výskytom 1. až 3. stupňa povodňovej aktivity. Celkovo bolo vydaných **777 hydrologických výstrah**, z čoho bolo 627 výstrah prvého stupňa, 136 výstrah druhého stupňa a 14 výstrah tretieho stupňa. Podľa typu hrozacej povodne bolo zo spomenutého celkového počtu vydaných 464 hydrologických výstrah na príválové povodne v letnom polroku a 234 hydrologických výstrah na povodne z dažďa. Z tohto vyčíslenia vyplýva aj vzhľadom na vývoj zmeny klímy a geografický charakter Slovenska, potreba venovať zvýšenú pozornosť bleskovým, t.j. príválovým povodňam a ich sprievodným javom, akým je napr. bahnotok a to nielen v horských oblastiach, ale aj v mestských a zastavaných územiach a na cestných komunikáciách.

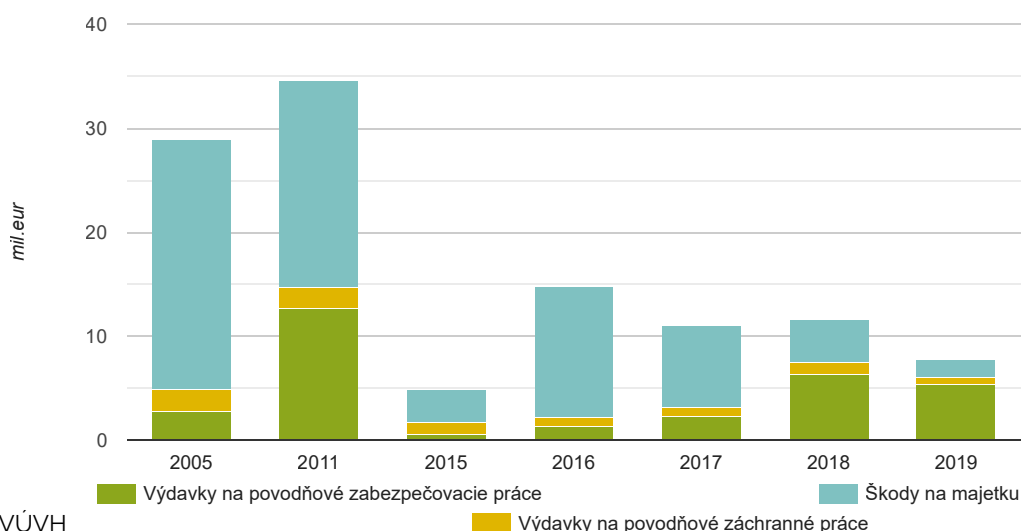
Celkovo bolo v roku 2019 povodňami postihnutých 144 obcí a

miest, kde bolo zaplavených 741 bytových budov, 225 nebytových budov, 1 390,7 ha poľnohospodárskej pôdy, 530,74 ha lesnej pôdy a 482,3 ha intravilánov obcí a miest. Následkami povodní bolo postihnutých celkom 313 obyvateľov, usmrtené boli tri osoby.

Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami v roku 2019 boli vyčíslené na 7,69 mil. eur, z toho výdavky na povodňové zabezpečovacie práce boli vyčíslené na 5,25 mil. eur, výdavky na povodňové záchranné práce na 0,74 mil. eur a povodňové škody vo výške 1,70 mil. eur.

Povodňové škody na majetku štátu boli vo výške 0,35 mil. eur, na majetku obyvateľov 0,34 mil. eur, na majetku obcí 0,59 mil. eur, v poľnohospodárstve a vodnom hospodárstve 0,20 mil. eur. Na majetku právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov boli škody 0,41 mil. eur.

Graf 062 I Výdavky a škody spôsobené povodňami

Zdroj: MŽP SR, VÚVH

MANAŽMENT POVODŇOVÝCH RIZÍK

Opatrenia na ochranu pred povodňami, povinnosti pri hodnotení a manažmente povodňových rizík ako aj plánovanie a riadenie ochrany pred povodňami ustanovuje v podmienkach SR **zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami**. V tomto zákone je transponovaná **smernica EP a Rady 2007/60/ES** o hodnotení a manažmente povodňových rizík, ktorej cieľom je znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť.

Plánovací proces manažmentu povodňových rizík pozostáva z **predbežného hodnotenia povodňového rizika**, zo spracovania **máp povodňového ohrozenia** a **máp povodňového rizika** (tzv. povodňové mapy), zo spracovania **plánov manažmentu povodňového rizika** a z následnej realizácie vhodných opatrení. Tento postup sa pravidelne prehodno-

cuje minimálne 1-krát za 6 rokov. Prvé plány manažmentu povodňového rizika pre čiastkové povodia SR boli prijaté v roku 2015 a sú platné na obdobie rokov 2016 – 2021.

V roku 2018 bolo v rámci aktualizácie predbežného hodnotenia povodňového rizika identifikovaných:

- 144 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko,
- 34 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko a v ktorých možno predpokladať, že je pravdepodobný jeho výskyt,
- 17 geografických oblastí, v ktorých možno predpokladať, že je pravdepodobný výskyt potenciálne významného povodňového rizika.

Tabuľka 024 I Prehľad geografických oblastí s existujúcim alebo pravdepodobným potenciálne významným povodňovým rizikom v jednotlivých čiastkových povodiach SR (2018)

Čiastkové povodie	Celkový počet geografických oblastí	Počet geografických oblastí s:		
		existujúcim	existujúcim aj pravdepodobným	pravdepodobným
		potenciálne významným povodňovým rizikom		
Morava	23	16	7	0
Dunaj	1	0	1	0
Váh	75	44	18	13
Hron	21	21	0	0
Ipeľ	15	14	1	0
Slaná	11	10	0	1
Bodrog	23	16	5	2
Hornád	19	18	0	1
Bodva	2	1	1	0
Dunajec a Poprad	5	4	1	0
Spolu SR	195	144	34	17

Zdroj: MŽP SR

V roku 2019 prebiehali práce na príprave aktualizácie povodňových máp a práce na príprave aktualizácie plánov ma-

nažmentu povodňového rizika pre druhý plánovací cyklus, ktorý bude platný na obdobie rokov 2022 – 2027.

Preventívne protipovodňové opatrenia a opatrenia na zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov

Ochrana pred následkami povodní bola premietnutá aj do **Envirostratégie 2030**. Jej cieľom je zabezpečiť ochranu života a zdravia ľudí, ich majetku, životného prostredia, kultúrneho dedičstva a hospodárskych činností pred povodňami, suchom a nedostatkom vody, s využitím všetkých dostupných opatrení a prostriedkov; zvýšiť využitie zelených opatrení, ktoré budú spolu s nevyhnutnou technickou infraštruktúrou integrálnou súčasťou systému ochrany pred povodňami;

predchádzať škodám zmiernením príčin ich vzniku a tiež dodržiavaním územných plánov vytvorených na základe povodňových máp.

SR v roku 2019 aj za účelom plnenia týchto cieľov realizovala opatrenia definované v prvých plánoch manažmentu povodňového rizika. Ich realizáciu v prevažnej miere zabezpečoval SVP, š. p., Banská Štiavnica.

Z **preventívnych protipovodňových opatrení** sa jednalo o prípravu a realizáciu stavieb, z ktorých najvýznamnejšie boli:

- v štádiu projektovej a investičnej prípravy: stavby na toku Slatina a na toku Hron v meste Zvolen, na toku Lodomírka v meste Svidník, na toku Bodva v Moldave nad Bodvou a na toku Slaná v meste Tornaľa.
 - v štádiu realizácie stavebných prác: opatrenia na dolného úseku Malého Dunaja, v meste Banská Bystrica na toku Hron, na toku Kysuca v obci Makov a v obci Vitanová na toku Oravica.
 - do trvalej prevádzky zaradené: rekonštrukcia vodnej stavby Brezová pod Bradlom, vybudovanie podzemnej tesniacej steny ľavostrannej ochrannej hrádze Váhu a úprava toku Neresnica v meste Zvolen.
- Implementáciou preventívnych protipovodňových opatrení, ktoré realizoval SVP, š. p., v roku 2019, bola zabezpečená ochrana 117 obyvateľov a eliminované boli potenciálne povodňové škody v hodnote 14 946 tis. eur.

Z opatrení na zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov sa jednalo o prípravu a realizáciu stavieb, z ktorých najvýznamnejšie boli:

- v štádiu projektovej a investičnej prípravy: opatrenia na tokoch Poprad, Revúca, Turiec a Bodva.
- v štádiu realizácie stavebných prác: opatrenia toku Hron na vodnej stavbe Veľké Kozmálovce a na hati na území mesta Martin na toku Turiec.

Opatrenia na zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov možno radiť medzi opatrenia podporujúce prvky zelenej infraštruktúry. Medzi ďalšie „zelené“ opatrenia znižujúce riziko vzniku povodní sa radia prírode blízke opatrenia na zadržiavanie vody v krajine, ktorými sú: vodné nádržky a jazierka, revitalizácia mokradí, revitalizácia riečnych nív, obnova meandrov, renaturalizácia riečnych koryt, revitalizácia a znovu spojenie sezónnych tokov, znovuspojenie mŕtvych ramien, renaturalizácia materiálu v korytách riek, prirodzená stabilizácia brehov riek, revitalizácia a renaturalizácia poldrov.